

Ebeveyn ?li?ki Tutumu Alg?s? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Ebeveyn ?li?ki Tutumu Alg?s? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=20509>

Özet

Ebeveyn İlişkisi Tutumu Algısı Ölçeği (EİTAÖ), bireylerin kendi ebeveynlerinin ilişkisi ve tutumları nasıl algıladıkları güvenilir ve geçerli bir şekilde ölçmek amacıyla 2016 yılında Eyüp Çelik ve Gönül Özi tarafından geliştirilmiş psikometrik özelliklere sahip bir araçtır. Ölçek, ebeveynlik stillerinin çocuğun psikososyal gelişimi üzerindeki etkilerini incelemeye odaklanmaktadır. Toplam 37 maddeden oluşan EİTAÖ, Otoriter, İlgisiz, Koruyucu, Demokratik ve Bağımlı olmak üzere beş temel alt boyutu değerlendirmektedir.

Ölçeğin ayırtıcı özelliği, katılımcılardan her bir madde için hem annenin hem de babanın ilişkisi tutumları ayrı ayrı derecelendirmelerini istemesidir. Bu metodoloji, ebeveynlerin algılanan tutumlarındaki farklılıkların derinlemesine analiz etme imkanı sunarak, aile dinamiklerinin karmaşık yapısını ortaya koymaya yardımcı olur.

Anahtar Kelimeler

Ebeveyn İlişkisi Tutumu, Ebeveynlik Stilleri, Algı, Otoriter Tutum, Demokratik Tutum, Psikometrik Özellikler, Ölçek Geliştirme, Aile Dinamikleri.

Yazarlar

Eyüp Çelik, Gönül Özi.

Amaç

Ebeveyn İlişkisi Tutumu Algısı Ölçeği'nin temel amacı, bireylerin çocukluk ve gençlik dönemlerinde maruz kaldıkları ve içselleştirdikleri Ebeveyn İlişkisi Tutumu algılarının doğru bir şekilde belirlemektir. Bu algılar, bireyin yaşam boyu süren sosyal, duygusal ve akademik uyumu üzerinde belirleyici rol oynamaktadır. Ölçek, araştırmacılara ve klinisyenlere, ebeveyn tutumlarının çocuk üzerindeki sonuçlarını incelemeye standartlaştıran bir araç sunmaktadır.

Ölçek geliştirme çalışması, mevcut literatürdeki ebeveyn tutumu ölçüm araçlarının kültürel adaptasyon eksikliklerini gidermeyi ve özellikle Türk kültürüne özgü olabilecek "Bağımlı Tutum" gibi ek boyutları da kapsayan kapsamlı bir model oluşturmayı hedeflemiştir. Bu sayede, ebeveyn-çocuk ilişkisindeki farklı dinamikler daha hassas bir şekilde ölçülebilmektedir.

Yapı

Ölçek, beş temel ebeveynlik stili veya tutumu üzerine kurulmuş çok boyutlu bir yapıyı ölçmektedir. Bu yapı, bireyin ebeveynlerinden algıladığı davranışsal ve duygusal tepkileri kapsar. Ölçülen bu

be? yap?sal boyut ?unlard?:

Otoriter Tutum: Yüksek kontrol, kat? kurallar ve dü?ük duygusal s?caklık alg?s?.

?lgisiz Tutum: Çocu?un ihtiyaçlar?na kar?? dü?ük tepkisellik, ihmal ve duygusal mesafeli olma alg?s?.

Koruyucu Tutum: Çocu?un özerkli?ini k?s?tlayacak a??r? müdahale ve himaye etme alg?s?.

Demokratik Tutum: Yüksek s?caklık, kar??lıkl? sayg? ve uygun düzeyde kontrol ile destekleyici disiplin alg?s?.

Ba??ml? Tutum: Ebeveynin, çocu?un kendisine a??r? ba??ml? olmas?n? te?vik etme veya çocu?un ebeveyne a??r? ba??ml? hissetme alg?s?.

Geçerlik

Ebeveyn ?li?ki Tutumu Alg?s? Ölçe?i'nin yap?sal Geçerlik çal??malar?, ölçe?in teorik olarak öngörülen be? faktörlü yap?y? ne ölçüde temsil etti?ini kan?tlamak için yap?lm??t?r. Geli?tirme sürecinde, aç?mlay?c? ve do?rulay?c? Faktör Analizi teknikleri kullan?larak maddelerin ilgili alt boyutlara da??lım? test edilmi?tir.

Çelik ve Özi? (2016) taraf?ndan yürütülen çal??mada, maddelerin faktör yüklerinin yüksek oldu?u ve modelin kabul edilebilir uyum indekslerine sahip oldu?u gösterilmi?tir. Bu bulgular, E?TAÖ'nün Ebeveyn ?li?ki Tutumu yap?s?n? ba?arılı? bir ?ekilde ölçtü?ünü do?ulamaktadır.

Güvenirlik

Ölçe?in iç tutarlılık Güvenirlik katsayılar?, Cronbach Alfa de?eri hesaplanarak belirlenmi?tir. Geli?tirme makalesinde, ölçe?in genel iç tutarlılık?n?n ve her bir alt boyutunun güvenilirlik katsayılar?n?n yüksek oldu?u rapor edilmi?tir, bu da ölçe?in maddelerinin tutarlı? bir ?ekilde ayn? psikolojik yap?y? ölçtü?ünü göstermektedir. Yüksek güvenilirlik de?erleri, ölçe?in tekrar uygulamalarda benzer sonuçlar verece?i beklentisini desteklemektedir.

Faktör Analizi

E?TAÖ, aç?mlay?c? ve do?rulay?c? Faktör Analizi sonucunda 37 madde ve 5 alt boyutta toplanm??t?r. Bu faktör yap?s?, ebeveyn tutumlar?n?n alg?lanan be? farklı? ve birbirinden ba??ms?z (ancak ilişkili) boyutunu temsil etmektedir. Faktör analizi, ölçe?in hem teorik temellerini hem de ampirik verilerini desteklemektedir.

Faktörlerin madde da??lım? a?a??daki gibidir:

Otoriter Tutum: 3 madde

?lgisiz Tutum: 9 madde

Koruyucu Tutum: 6 madde

Demokratik Tutum: 12 madde

Bağımlı Tutum: 7 madde

Araç

Test Çeşidi: Geliştirme Ölçeği (Öz bildirim, Çok Boyutlu)

Format: 37 maddelik Likert tipi derecelendirme formatı.

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Gençler ve Yetkinler (Ebeveyn tutumlarının retrospektif veya güncel olarak değerlendirilebilen bireyler).

Yaş Grubu: Geliştirme çalışması amacıyla olarak üniversite öğrencileri üzerinde yapılmıştır, ancak ölçek geniş bir yaş aralığına uygulanabilir.

Popülasyon Detayları: Türkiye popülasyonu örnekleme kullanılarak geliştirilmiştir.

Test Metodolojisi: Katılımcılardan her bir maddeyi, annelerinin ve babalarının ilişkili tutumlarına yönelik ayrı ayrı derecelendirmeleri istenmektedir. Bu çift derecelendirme sistemi, ebeveynler arasındaki algısal farklılıkların ölçümünü sağlar.

Anahtar Kelimeler

Ebeveynlik Stilleri, Algı, Demokratik Tutum, Koruyucu Tutum, Geçerlik, Güvenirlik, İlişki Tutumu, Psikoloji.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Eyüp Çelik

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Bilgi mevcut değil.

Bağlantılı E-posta Adresleri: Eyüp Çelik: eyupcpdr@hotmail.com

Yayın Adresi: Bilgi mevcut değil.

Çinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2016 (Yayın yılı).

?zinler ve Ücret: Ölçek, akademik ve bilimsel ara?t?rmalarda kullan?labilir. Ticari veya geni? çaplı uygulamalar için sorumlu yazar (Eyüp Çelik) ile ileti?ime geçilmesi önerilir.

Ölçe?in orijinal makalesine ve detaylı sonuçlarına a?a??daki bağlantıdan ula??labilir: cijeonline.com.

Ölçe?in orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: ebeveyn-iliski-tutumu-algisi-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Çelik, E. ve Özi?, G. (2016). Ebeveyn ?li?ki Tutumu Alg?s? Ölçe?inin geli?tirilmesi ve psikometrik özelliklerinin incelenmesi. *Cumhuriyet International Journal of Education-CIJE*, 5 (2), 50-64.

Ebeveyn ?li?ki Tutumu Alg?s? Ölçe?i Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçek toplam 37 madde ve 5 alt boyuttan olu?maktadır:

Otoriter tutum: (3 m)

?lgisiz tutum: (9 m)

Koruyucu tutum: (6 m)

Demokratik tutum: (12 m)

Ba??mlı tutum: (7 m)